



Ügyiratszám: NAIH-2823-1/2025
Előzmény ügyszám: NAIH-14049/2024
Ügyintéző: dr. Jeszenszky Dóra

Szaniszló Csaba elnök úr részére

Apák az Igazságért Közhasznú Egyesület

szaniszló.csaba@apakazigazsagert.org

Tárgy: Állásfoglalás

Tisztelt Uram!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) ügyfelszolgálat@naih.hu e-mail-címére 2024. december 3. napján a fenti e-mail-címről küldött beadványában a Hatóság állásfoglalását kérte.

I. Beadványában azt kérdezte, hogy *„Mi történik akkor, ha a gyermek – mint önálló felnőtt – megtiltja az oktatási intézménynek azt, hogy a szüleinek az intézmény adatot adjon ki? A szülő — aki a gyermekét valamilyen módon eltartja még, akár természetben, akár tartásdíj hozzájárulásával — gyakorolhatja önállóan, a gyermek akaratától függetlenül a tájékoztatáshoz fűződő jogát, illetve a gyermek tiltakozása ellenére megkaphatja az oktatási intézménytől a gyermekével kapcsolatos adatokat?”*

Álláspontjuk szerint: *„Mivel a gyermek 18. életévét betöltötte, különélő szülők esetén már nincs a szülők között hierarchikus különbség, a gyermek felett sem törvényes képviselői jog, sem egyéb szülői felügyeleti jogot gyakorolni nem lehet. Ekkor - szerintünk - csakis a szülői minőség az ami alapján a szülő önállóan kérhet a gyermekéről tájékoztatást.”*

II. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (2) és (2a) bekezdése alapján:

„(2) A Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése, továbbá a személyes adatok Európai Unión belüli szabad áramlásának elősegítése.

(2a) Az általános adatvédelmi rendeletben¹ a felügyeleti hatóság részére megállapított feladat- és hatásköröket a Magyarország joghatósága alá tartozó jogalanyok tekintetében az általános adatvédelmi rendeletben és e törvényben meghatározottak szerint a Hatóság gyakorolja.”

A Hatóság az Infotv. 38. §-ában meghatározott feladatkörében eljárva adatvédelmi tárgyú kérdésekkel összefüggésben tud tájékoztatást adni. A Hatóságnak nem feladata előzetesen megítélni, hogy az adatkezelők az adatvédelmi előírásoknak megfelelően jártak-e el, a Hatóság csak a lefolytatott eljárásain keresztül, az eset összes körülményeit figyelembe véve tudja megállapítani az adatkezelés jogszerűségét.

¹ Az Európai Parlamenti és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet/**GDPR**).

III. A Hatóság a beadványában rögzítettek alapján, az eset összes körülményeinek részletes ismerete nélkül nem tud teljes körű tájékoztatást nyújtani, a rendelkezésre álló információk alapján csak általános tájékoztatás adható az alábbiak szerint.

III.1. A GDPR alapján a szülői felügyeleti jogot gyakorló törvényes képviselőnek joga van minden, a gyermekről (érintettről) kezelt személyes adatról tájékoztatást/hozzáférést kérni,² mivel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:146. § (2) bekezdése alapján³ a szülői felügyelet magában foglalja a kiskorú gyermek törvényes képviselőjének jogát és kötelességét. A GDPR értelmében az adatkezelés érintette (18 éven aluli gyermek esetében az érintetti jogokat a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő gyakorolhatja) jogosult az adatkezelés jellemzőiről a GDPR 13-14. cikke szerinti tartalommal tájékoztatást kapni, valamint kérelmezheti az adatkezelőnél (érintetti jogok gyakorlása) az adataihoz való hozzáférést, adatainak helyesbítését, adatainak törlését, az adatkezelés korlátozását, adatainak hordozhatóságát, továbbá tiltakozhat személyes adatai kezelése ellen.

III.2. A beadványában idézett törvényi rendelkezések az alábbiak. A hatályos, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 42. § (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A gyermek és a kiskorú tanuló szülőjével minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, illetve azokat a tanulmányi rendszeren keresztül a lehető legrövidebb időn belül hozzáférhetővé kell tenni, kivéve ha az adat közzé tétele súlyosan sértene a gyermek, tanuló testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.”

Az Nkt. 72. § (5) bekezdés b) pontja szerint:

*„A szülő joga különösen, hogy
b) gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon, (...)”*

III.3. A fenti jogszabályi rendelkezések értelmezéséhez a gyermek fogalmát szükséges elsődlegesen tisztázni.

Magyarország Alaptörvénye nem határozza meg a gyermek fogalmát.

A gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt egyezmény (NYE) 1. cikke szerint: *„Az Egyezmény vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.”*

Gyermekeknek nevezzük a közeli hozzátartozók közül az egyenesági leszármazottat. A gyermek elsősorban családi, rokonsági státust jelent. A Ptk. 4:97. § (1) bekezdése alapján *„A szülő és a gyermek közötti egyenesági rokoni kapcsolat leszármazással vagy örökbefogadással jön létre.”*

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 5. § a) pontja alapján a törvény alkalmazásában **a gyermek: a Ptk. 2:10. § (1) bekezdése szerinti kiskorú. A Ptk. 2:10. § (1) bekezdése alapján kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be.** A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik.

Cselekvőképes minden nagykorú, feltéve, hogy cselekvőképességét a Ptk. vagy bíróság ítélete részben vagy teljesen nem korlátozza. Nagykorú az, aki a tizennyolcadik életévét már betöltötte, és kivételesen az is, aki ennél előbb házasságkötése révén nagykorúvá vált.

² Id.: NAIH/2020/2618/5. számú állásfoglalása

³ Ptk. 4:146. § (2) bekezdése: *„(2) A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának, nevelésének, tartózkodási helye meghatározásának, vagyona kezelésének, törvényes képviselőjének jogát és kötelességét, a gyámnevezésnek és a gyámiságból való kizárásnak a jogát foglalja magában.”*

A Ptk. 2:8. § (2) bekezdése alapján, **aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.**

A Ptk. 4:190. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszűnik a szülői felügyeleti jog a gyermek nagykorúvá válásával.

III.4. Az Nkt. 42. § (2) bekezdését a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LIII. törvény 171. § (26) bekezdése módosította, és 2023. szeptember 1-től hatályos. A törvény indokolása az alábbiakat tartalmazza:

A törvény indokolása (25-26) bekezdés:

„A jogszabály-módosítás célja, hogy főszabály szerint a szülők - a szülői felügyeleti jog terjedelmére tekintet nélkül - jogosultak legyenek a gyermekükkel összefüggő adatok megismerésére, kivéve, ha a szülői felügyeleti jog gyakorlását a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben a bíróság korlátozta vagy megszüntette.”

Az indokolásból kitűnik, hogy a jogalkotói szándék az volt, hogy a szülői felügyeleti jog alá eső gyermekek, azaz nem nagykorú gyermekek szüleinek kedvezzenek.

Mivel az Nkt. 42. § (2) bekezdése egyazon bekezdésben a gyermek és a kiskorú tanuló szülei vonatkozásában állapít meg rendelkezéseket, így feltételezhető, hogy gyermek alatt a nem tanuló gyermeket érti (pl.: óvodáskorú gyermeket), míg a kiskorú tanuló alatt a 18 év alatti tanulót.

III.5. A Ptk. 4:222. §-a a szülő védelme érdekében rögzíti, hogy a továbbtanuló nagykorú gyermek oktatását nyújtó intézmény köteles a szülő erre irányuló kérelmére arról tájékoztatni, hogy a gyermek végzi-e a tanulmányait vagy sem. **De ez csak a tartásdíj fizetésére kötelezett szülőre vonatkozik.**

IV. Összefoglalva, a cselekvőképes nagykorú megtilthatja az oktatási intézménynek azt, hogy a szüleinek az intézmény adatot adjon ki, hiszen cselekvőképes, maga tehet jognyilatkozatot. A Hatóság álláspontja szerint az Nkt. 42. § (2) bekezdése és az Nkt. 72. § (5) bekezdése a kiskorú tanulóakra, kiskorú gyermekekre vonatkozik.

V. Mindezekon túl a Hatóság felhívja szíves figyelmét, hogy a Hatóság – eljárási kereteket nélkülöző, konzultációs válaszként kiadott – jelen tájékoztatása sem jogszabálynak, sem közjogi szervezetszabályozó eszköznek nem tekinthető, az normatív jelleggel, jogi erővel, illetve kötelező tartalommal nem rendelkezik. A Hatóság jelen ügyben rendelkezésre bocsátott információk alapján kialakított jogértelmezése más hatóságot, a bíróságot és az adatkezelőt nem köti, annak csak iránymutató jellege van.

Budapest, „az elektronikus aláírás és időbélyeg szerint”

Üdvözlettel:

Dr. habil. Péterfalvi Attila Elnök Úr távollétében általános helyettesként:

Dr. Bendik Tamás
általános elnökhelyettes

Mellékletek:
Nincs